

kelige anliggender (dvs. anliggender, der er omfattet af grundlovens § 19), herunder indgå traktater, som alene er bindende for Grønland og ikke den danske stat som sådan.

Spørgsmålet er derfor, om der forfatningsretligt set er mulighed for, at Grønland kan handle på rigets vegne i visse mellemfolkelige anliggender.

De grønlandske myndigheder vil ved at handle på rigets vegne binde hele riget, således at dispositioner på det udenrigspolitiske område som udgangspunkt vil berøre rigets generelle udenrigspolitiske forhold. Eventuelle spørgsmål om folkeretligt ansvar for manglende overholdelse af en aftale indgået af de grønlandske myndigheder vil derfor inddrage rigsmyndighederne.

Herved adskiller situationen sig afgørende fra tilfælde, hvor de grønlandske myndigheder har regeludstedende og udøvende myndighed, idet disse beføjelser kun giver adgang til at fastsætte regler mv. med virkning i Grønland. Betingelsen om, at der til de grønlandske myndigheder kun kan overlades anliggender, der alene vedrører grønlandske forhold, vil derfor aldrig kunne være (fuldt ud) opfyldt for så vidt angår mellemfolkelige anliggender.

Grundloven vil derfor efter Justitsministeriets opfattelse være til hinder for en egentlig overladelse af beføjelser til de grønlandske myndigheder til at handle i mellemfolkelige anliggender omfattet af grundlovens § 19, stk. 1. Som en konsekvens heraf må det desuden antages, at det ikke vil være muligt at overlade regeludstedende kompetence på det udenrigspolitiske område til de grønlandske myndigheder – det vil sige bl.a. udstedelse af regler om udenrigstjenestens forhold.

Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at det er udelukket at gennemføre en ordning, hvor landsstyret får en fuldmagt til at handle på rigets vegne i visse udenrigspolitiske anliggender. I den forbindelse kan der henvises til, at regeringen har tilkendegivet over for Grønland og Færøerne, at regeringen er indstillet på at drøfte en ordning, hvorefter det grønlandske og færøske landsstyre får adgang til at handle på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender med henblik på forhandlinger og indgåelse af traktater, der alene angår Grønland henholdsvis Færøerne. Et lovudkast om Grønlands landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler er i oktober 2004 sendt til høring hos de grønlandske myndigheder.

6.2.4. Forsvars- og sikkerhedspolitik

I den statsretlige litteratur er det – på linie med den grønlandske hjemmestyrebetænkning fra 1978 – gjort gældende, at forsvars- og sikkerhedspolitiske anliggender ikke kan overlades til hjemmestyret, jf. Frederik Harhoff ovenfor i pkt. 4.2.

Denne opfattelse må antages at bygge på, at disse anliggender efter deres karakter nødvendigvis vedrører hele riget bl.a. på den måde, at riget bør have ét samlet forsvar, der er undergivet fælles ledelse.

Hertil kommer, at grundlovens § 19 indeholder en forudsætning om, at det er kongen (regeringen), der træffer beslutning (med Folketingets samtykke) om anvendelse af militære midler over for andre stater.

På denne baggrund må det efter Justitsministeriets opfattelse antages, at hensynet til rigsenheden og grundlovens § 19 er til hinder for, at det overlades til de grønlandske myndigheder at udøve beføjelser i forsvars- og sikkerhedspolitiske anliggender.

6.2.5. Højesteret

Efter Justitsministeriets opfattelse er grundloven ikke til hinder for, at det overlades til de grønlandske myndigheder at regulere retsplejen i Grønland, herunder at oprette selvstændige domstole i Grønland, jf. herved pkt. 5.3.

Reguleringen af retsplejen vil imidlertid skulle udøves inden for grundlovens rammer. Det gælder f.eks. kravet om medvirken af lægdommere inden for strafferetsplejen, jf. grundlovens § 65, stk. 2, samt de krav, der efter grundloven gælder med hensyn til domstolenes uafhængighed.

Som anført i pkt. 5.3 forudsætter grundloven endvidere, at riget har én fælles, øverste domstol – Højesteret. En tilsvarende forudsætning kan siges at følge af et hensyn til rigsenheden.

Dette indebærer for det første, at den grønlandske retsplejeordning må indrettes på en sådan måde, at visse sager kan indbringes for Højesteret.

For det andet indebærer forudsætningen om én fælles, øverste domstol efter Justitsministeriets opfattelse, at det ikke kan overlades til de grønlandske myndigheder at udøve beføjelser, der angår Højesterets organisation mv., herunder at udforme processuelle regler for grønlandske sager, der føres i Højesteret, eller regler om, hvilke sager der kan indbringes for Højesteret.